

LIETUVOS VAIKŲ REANIMACIJOS IR INTENSIVIOSIOS TERAPIJOS GYDYTOJŲ DRAUGIJOS REKOMENDACIJOS

NUDEGIMŲ LOKALIAUS IR CHIRURGINIO GYDYMO TAKTIKA

Parengė Dainius Geležauskas, Vilma Burokienė, Vilniaus universiteto vaikų ligoninė
Rekomendacijos patvirtintos Draugijos 2001 m. kovo mėn. 2 d. posėdyje, Panevėžyje

TARPTAUTINĖ NUDEGIMO GYLIO IR SUNKUMO KLASIFIKACIJA

1. Nuddegimo gylis:

- Paviršinis – 1°, 2A^o
- gilus su daliniu dermos pažeidimu – 2B^o
- gilus su visišku dermos pažeidimu – 3°
- gilus su raumenų ir kaulų pažeidimu – 4°

2. Ploto nustatymas pagal LUND-BROWDER schemą.

3. Nuddegimų sunkumo klasifikacija pagal JAV nuddegimų asociacijos rekomendacijas:

- Lengvas nuddegimas:
1° – 2A-B^o < 10 proc. BKPP (bendras kūno paviršiaus plotas);
3° < 2 proc. BKPP.
- Vidutinis nuddegimas:
2B^o 10–20 proc. BKPP;
3° < 10 proc. BKPP.
- Sunkus nuddegimas:
2A-B^o – 3° > 10 proc. BKPP < 10 m.;
2A-B^o – 3° > 20 proc. BKPP visiems vaikams:
  - veido, ausų, rankų, pėdų, tarpvietės nuddegimai, grėsmingi funkciniai ar kosmetiniai požiūriai;
  - inhaliacinis pažeidimas;
  - elektros srovės trauma;
  - gretutinės somatinės ligos ar dauginė trauma.

HOSPITALIZACIJOS KRITERIJAI

- Lengvas nuddegimas:
  - 1° – 2A-B^o < 5 proc. BKPP;
  - 3° < 1 proc. BKPP.Gydomas ambulatoriškai.
- Vidutinis nuddegimas:
  - 2A-B^o 5–10 proc. BKPP;
  - 3° < 5 proc. BKPP.Gydoma rajonų ligoninių chirurgijos skyriuose.
- Sunkus nuddegimas:
  - 2A-B^o – 3° > 10 proc. BKPP < 10 m.;
  - 2A-B^o – 3° > 20% BKPP visiems vaikams;
  - kūdikių nuddegimai.Gydoma specializuotuose nuddegimų skyriuose.

VIETINIS ŽAIZDŲ GYDYMAS

- Sidabro sulfadiazino tepalai (*Silvadene*, *Sulfargin*, *Flamazine* ir kt.).
- Tvarsčius keisti kasdien, laikantis antiseptikos reikalavimų, taikant bendrąją nejautrą.

- Kasdien vertinti žaizdos būklę.

CHIRURGINIO GYDYMO BŪDAI

Nauji gydymo standartai: dermabrazija, ankstyva nekrektomija ir autodermatoplastika

- Daugiau kaip 1 proc. BKPP gilaus nudegimo – reikia operuoti.
- 2B^o nudegimas:
  - dermabrazija – geriausia;
  - tangencinis išpjovimas – blogiau;
  - cheminė nekrektomija – blogiausia.
- 3° nudegimas – išpjovimas iki poodžio arba fascijos.

Operuoti siunčiama į specializuotą skyrių.

Neatlikti nekrektomijos cheminėmis priemonėmis.

OPERACIJOS LAIKO PARINKIMAS

- Nudegimas liepsna, kontaktinis nudegimas – per 48val.
- Nudegimas skysčiais – iki 5 parų.

NUDEGIMŲ GYDYMO TAKTIKA INTENSYVIOSIOS TERAPIJOS SKYRIUJE

1. NEATIDĖLIOTINA PAGALBA PAGAL ABC TAISYKLĘ.

- Spręsti apie intubacijos būtinumą, kai nudegę veidas, kaklas ir kvėpavimo takai.
- 100 proc. O₂, DPV pagal indikacijas.
- Kuo skubesnė intraveninė skysčių infuzija kristaloidiniais tirpalais – 20 mg/kg dozė, jei reikia – kartoti
- Įvertinti kitus pažeidimus.
- Nuskausminti intraveniniais narkotinėmis analgetikais.

Nudegusiam vaikui jau po 1 valandos cirkuliuojančio kraujo kiekio (CKK) deficitas gali būti 20–30 proc.

2. ĮVERTINTI VAIKO AMŽIŲ, NUDEGIMO PLOTĄ, LAIKĄ NUO NUDEGIMO.

Ir lengvai nudegusius kūdikius pirmas 48 val. pageidautina gydyti vaikų intensyvosios terapijos skyriuje.

3. SPONTANINIO GIJIMO IR ŽAIZDOS KONVERSIJOS GARANTAS YRA RACIONALI IR KOKYBIŠKA ATSTATOMOJI TERAPIJA PIRMAS 48 VAL.

Pirma para:

- skysčių netekimas 3,4–5,3 ml/kg x 1 proc. KPP + FSP;
- naudoti druskinius kristaloidų tirpalus;
- ½ paskaičiuoto tirpalų kiekio per pirmas 8 val. į veną, kita pusė – per kitas 16 val., vertinant klinikinį atsaką;
- valandinę diurezę palaikyti 1,0–1,5 ml/kg/val.;
- koloidus skirti tik po 12 val., jei skysčių poreikis didesnis nei 150 proc.:
  - <3 m. pirmenybė teikiama albumino tirpalui;
  - >3 m. pirmenybė teikiama želatinos preparatams;
- nudegimo plotas >20 proc. – invazinis stebėjimas ir CVS stebėjimas;
- visi skysčiai į veną, 1 mg/kg ranitidino į veną;
- nuskausminimas narkotinėmis analgetikais infuzijos būdu.

Antra para:

- skysčių netekimas 1,7–2,6 ml/kg x 1 proc. KPP + FSP;
- druskiniai kristaloidai, pamažu pereinant prie enterinės mitybos;

- albumino tirpalo skiriama, kai jo koncentracija kraujyje <20 g/l ar bendras baltymo kiekis <35 g/l, ar išlieka CKK deficitas po 24 val.;
- svorio kontrolė kas 8–12 val.

Trečia para:

- skysčio netekimas $1,0$ ml/kg x 1 proc. KPP + FSP;
- mažinti infuziją į veną, pereiti prie enterinės mitybos (FSP);
- įvertinti hipervolemijos ir toksemijos pavojų – prasideda edemų rezorbcija (Hb, Ht, diurezės, svorio stebėjimas);
- įvertinti organizmo uždegiminį atsaką (CRB, leukocitų skaičius, temperatūra);
- įvertinti žaizdos būklę – bakterinės invazijos kiekybinis ir kokybinis įvertinimas;
- skirti antibiotikų pagal indikacijas (penicilinas į veną)
- imunostimuliacija pagal kliniškes indikacijas

Lengvi nudegimai, jei yra >1 proc. BKPP gilaus nudegimo, bei vidutiniai ir sunkūs nudegimai turi būti gydomi specializuotuose nudegimų skyriuose. Šiuos pacientus perkelti į specializuotus skyrius reikėtų 1 ar 2 parą po traumos.